

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

מועדי ד' מקראי קדש

ביאור הדברים: כתוב **במשנה** (מגילה דף ז'): אין בין יום טוב לשבת, אלא אוכל נפש בלבד. הרי, שלכל איסורי מלאכה שוב שבת ליום טוב, וההבדל הוא רק לגבי מלאכת אוכל נפש.

ביאור ההבדל בין שבת ליום טוב לגבי מלאכת אוכל נפש, בשבת המצוה הוא עצם השביתה זָכָר לְמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה שָׁכַת קַל מִקַּל מְלָאכָתוֹ, וגם מלאכת אוכל נפש סותרת לדין שביתה. אבל ביום טוב המצוה היא 'מקרא קודש', כלשון **הפסוק** (ויקרא פרק כג פסוק ד) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ד' מְקָרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, מִכָּאן הַמִּקְרָא קוֹדֶשׁ נִאֲסָרִים כָּל מְלָאכָה, שאם יפנה האדם למלאכתו אין היום קרוי לקודש לעסוק בענין היום טוב, אבל מלאכת אוכל נפש אינה סותרת את המקרא קודש, כי לצורך היום טוב מכינים את האוכל נפש, הראוי לכל נפש.

והנה לגבי בקשות פרטיות, האיסור קיים בשווה בשבת וביום טוב, ומותר רק במקום סכנה מפני פיקוח נפש, אלא שביום טוב הקילו בבקשות מסוימות, שכן בשבת המצוה היא בעצם השביתה ואסור לבקש כל דבר צורך, אבל ביום טוב כמו שהותר מלאכת אוכל נפש, כך גם הותר לבקש דברים שיש להם שייכות לענין היום, כגון בזמן פתיחת הארון שהוא עת רצון לעורר רחמים, ובזמן נשיאת כפים, אבל בקשות גשמייות שאין להם שייכות לענין היום אין היתר ביום טוב, וכמו שלא אומרים אבינו מלכנו ביום טוב, ולא עושים עצרת תפילה וזעקה ביום טוב.

ולגבי ראש השנה ויום הכיפורים, היה צריך להיות בכלל האיסור של בקשות פרטיות מדין יום טוב, אלא שנקבעו לימי בקשות רחמים ותחנונים כדין נרדף שמונת לבקש מפני הסכנה, אפילו כשחל בשבת, וכפי שכתב **המור וקציעה** (סימן תקפד) שב'אבינו מלכנו' יש הרבה בקשות, ואם התירו ביום טוב של ראש השנה, צריך להתיר גם אם חל בשבת, ומכל מקום בדברים מסוימים יש חילוק אם חל בשבת, לפי הנהוגים שאם חל בשבת אין אומרים 'אבינו מלכנו', ולפי הנהוגים לקצר בסליחות בליל יום כיפור.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'בקשות פרטיות ביום טוב'

ממצוא חפצה ודבר דבר

תכנית: תקציר הגיליונות בנושא 'בקשות בתפילה'; גיליון 451 'בקשות פרטיות בתפילה'. גיליון 452 'בקשות פרטיות בשבת'. גיליון 453 'בקשות פרטיות בראש השנה וביום הכיפורים'. הגיליון הנוכחי 454 'בקשות פרטיות ביום טוב'.

הנושא בגיליון הנוכחי, האם מותר וראוי לבקש ביום טוב, על צרכי הרוחניים והגשמיים, ומדוע?

הבקשות המיוחדות ליום טוב, כגון תפילת טל בראשון של פסח, ותפילת גשם בשמיני עצרת, אמירת י"ג מידות ותפילת רבונו של עולם

בפתיחת הארון ביום טוב, אמירת י-ה קלי וגואלי לפני תפילת מוסף, תפילת רבונו של עולם בנשיאת כפים במוסף.

יש גם תחינות שתלוי במנהגים, כמו בקשות בהקפות של

שמחת תורה, תפלה להצלחה בתורה בחג השבועות וכדומה.

1. בקשת צרכים ביום טוב

אסור כמו בשבת: איסור בקשת צרכים בשבת שמקורו בירושלמי (שבת פרק טו הלכה ג), שייך גם ביום טוב, שלושה טעמים נאמרו באיסור בקשות בשבת: א. משום ממצוא חפצה. ב. משום ודבר דבר. ג. משום ביטול עונג שבת (וכפי שהתבאר

בקשת מידע

בעז"ה המשך הסדרה בנושאי תפילה, יתמקד ב'תפילה בציבור' 'קריאת התורה' ו'קדושת בית הכנסת' ניתן לשלוח למערכת נושאי הלכה מרתקים הנוגעים למעשה לזיכוי הרבים. הרעיונות שיתקבלו ישולבו במידת האפשר, אין התחייבות לפרסם מה שנשלח.

לאומרו ביום טוב. ודחה שאין זה מן עיקר מטבע קידוש לבנה, ולכן פירש באופן אחר. רואים שבעצם האיסור של בקשת צרכים אין הבדל בין שבת ליום טוב.

ומובא במהרי"ל (מנהגים הלכות שבועות) בשם מהר"י סגל, שלא עשה קידוש לבנה ביום טוב שחל במוצאי שבת כגון בחג השבועות, כי ברכת הלבנה היא כמו תחינה, ואין אומרים תחינות ביום טוב. דין זה מוזכר ברמ"א (סימן תכו סעיף ב), בלי להזכיר את טעם הדין.

מכל האמור מוכח שגם יום טוב אסור בבקשת צרכים, וכן נקטו בפשיטות המור וקציעה (סימן תקפ"ב, תקפ"ד) ורב פעלים (חלק ב סימן מו), ודעת תורה (סימן תפח סעיף ג), שאין חילוק בין שבת ליום טוב, לענין איסור שאילת צרכים.

2. ההבדל בין יו"ט לשבת

רבונו של עולם בברכת כהנים: כתב במגן אברהם (סימן קכח ס"ק ע) יש מקומות שלא נושאים כפים ביום טוב שחל בשבת, ויתכן שהטעם משום שאומרים תפילת 'ריבונו של עולם' בשעת ברכת כהנים, ואסור לבקש בקשות פריטיות בשבת, אבל ביום טוב מותר לומר 'רבונו של עולם', כי ביום טוב לא מקפידים כל כך על אמירת בקשות כמו בשבת. כמו שמצינו ברמ"א (סימן תקפ"ד סעיף א) לגבי 'אבינו מלכנו' שאומרים בראש השנה שחל בחול, ואין אומרים בראש השנה שחל בשבת.

והוכיח ממה שכתב בספר פתרון חלומות (הפרק ה' הדיבור הג') בשם תשובת הגאונים שאסור לומר 'רבונו של עולם' בתענית חלום בשבת אלא אם צם תענית חלום, ואם כן הוא הדין ביום טוב שחל בשבת שאין אומרים. ולכן נהגו באותם מקומות לומר ברכת כהנים עם בקשת 'רבונו של עולם' רק ביום טוב ולא ביום טוב שחל בשבת.

וכעין זה כתב במשנה ברורה (סימן קל ס"ק ד) בשם אחרונים כשנושאים כפים ביום טוב שחל בשבת אין לומר הרבון, דאין אומרים תחינה בשבת, אם לא כשחלם חלום רע באותו הלילה. וכתב באגרות משה (אורח חיים חלק ג סימן יח) טוב שלא לומר תפילת רבונו של עולם, גם ביו"ט שחל בשבת.

ביאור ההבדל: וביאר הנצי"ב (משיב דבר חלק א סימן מז), שיש הבדל בין שבת שאסרו את כל הבקשות, ליום טוב שהתירו בקשות מסוימות, כפי שמוכח מדברי הרמב"ם (סוף הלכות חגיגה פרק ג הלכה ז, לפי הסבר הכסף משנה שם), שאין עושים 'הקהל' בשבת משום התקיעות והתחינות שאין דוחים את השבת, אבל ביום טוב הטעם רק מפני התקיעות, ואין את הטעם של מפני התחינות. הרי, שאין איסור לומר תחינות ביום טוב.

בהרחבה בגיליון 452), וכל הטעמים שייכים גם ביום טוב, כמבואר בביאור הלכה (סימן תרכ"ט ד"ה לכבודו) שהפסוק (ישעיהו פרק נח פסוק יג) מְקַצֵּץ וְדָבָר דָּבָר, הולך גם על יו"ט, ויש ביום טוב מצות עונג יום טוב כמפורש בשו"ע (סימן תקט"ט סעיף א) שצריך לכבד ולענג את הימים טובים כמו שבתות.

ולגבי ראש השנה ויום הכיפורים יש בו היתר מיוחד לומר אבינו מלכנו למרות שביום טוב אסור, הרי שדבר פשוט הוא שיש איסור בקשות פריטיות ביום טוב. וכמבואר במאירי (מגן אבות ענין כד), שאף הימים טובים לא ניתנו לתפלה של שאלת צורך, אלא לתפלה של שבח והודאה וקדושת היום טוב כשבת, ולכן גם בראש השנה היה צריך ליאסר לומר אבינו מלכנו, והתירו משום שהם ימי דין, ומכח סברא זו מוכיח המאירי כשיטתו שמתור גם בראש השנה שחל בשבת.

ובאופן נפלא כותב הרמב"ם (פאר הדור אות קל), בבוא יום שבת ויום טוב צריך להיות שמח ונעלה ולהודות לקל אשר נתן מנוחה לעמו ישראל שבתות ומועדים לשמחה, לא שיהיה יום תענית וזעקה ויגון, ואל יאמר בהם אלא הדברים הנאותים והמשמחים ולהזכיר נפלאותיו אשר עשה עם אבותינו ולנו.

וכן מבואר ברמב"ם (הלכות שבת פרק ל הלכה יב), ובשו"ע (סימן תקע"ו סעיף יב), ששבת ויום טוב דינם שווה, שאסור לבקש ולזעוק ולהתריע בהם, כי אם על דבר שיש בו סכנת חיים ופיקוח נפש.

עוד מבואר בירושלמי (ברכות פרק ה הלכה ב), הטעם שאומרים 'אתה חוננתנו' בברכת אתה חונן, משום שאסור לבקש צרכיו בשבת קודם הבדלה. והרי הדין הזה נוהג גם במוצאי יום טוב, כי גם ביום טוב יש איסור בקשת צרכים.

כתב בשבלי הלקט (ענין תפילה סימן יז) בשם אחי"ר בנימין נר"ו, טעם הדבר שמתפללים בלחש בראש השנה, שאין הטעם משום עוברי עבירה שיתביישו אם יתוודו בתפילה ויבקשו רחמים על עצמם, כי לא מבקשים על הצרכים ביום טוב, ובראש השנה ויום הכיפורים אין אומרים בהם ברכות של בקשות משום איסור בקשת צרכים ביום טוב, ולא שייך חשש זה. מוכח מדבריהם, שבכל המועדים שייך איסור בקשת צרכים, אפילו בראש השנה ויום הכיפורים.

קידוש לבנה: הרמ"ע מפאנו (שו"ת סימן עח) דן מדוע אין מברכין קידוש לבנה בליל שבת ויום טוב, והביא פירוש משום איסור שאלת צרכים בשבת ויום טוב, וכיון שנהגו לומר בקידוש לבנה לא יוכלו אויבינו ליגע בנו אי אפשר

(שחרית לשבת ויום טוב), ובסידור **בית יעקב ליעב"ץ** (שחרית לשבת).
וכן מוכח מדברי **המטה אפרים** (סימן תקפד סעיף כה) שבראש השנה לא יאמר 'יום טוב הוא מלזעוק', ואף בראש השנה שחל בשבת לא יאמר 'שבת היא מלזעוק', ומשמע שבשאר ימים טובים יש לומר 'יום טוב הוא מלזעוק', וכן נקטו **בשמירת שבת כהלכה** (פרק מ אות נח) ו**בהלכה ברורה** (אות ה).

מפילת מדרה מירל התחנכות שיר יום הקדוש

וביאר הנצי"ב את החילוק בין יום טוב לשבת, משתי טעמים: א. כבוד שבת חמור מכבוד יום טוב. ב. ימים טובים הם ימי דין כמבואר ב**שו"ע** (סימן קיא סעיף א), משום שבסוכות נדונים על המים, בפסח על התבואה, ובעצרת על פירות האילן, ולכן מותר לבקש ביום טוב, כעין מה שהתירו לבקש 'אבינו מלכנו' בראש השנה, וכמו שמרבים בתחינת גשם וטל.

לא אומרים: מאידך מובא בשם **האדר"ת** (ספר שיה תפלה עמוד קמז) שבימים טוב אין צריך כלל לומר, לא 'שבת היא מלזעוק' ולא 'יום טוב היא מלזעוק', כי יום טוב קל משבת לענין שאלת צרכיו, והרבה בקשות אומרים ביום טוב שאין אומרים בשבת.

4. תפילות ובקשות שונות

בקשות אחרי התהלים: מבואר ב**בן איש חי** (שנה א במדבר ו) שהאומרים תהילים בשבועות, ידלגו בבקשות לפני ואחרי אמירת התהילים, את הלשונות של בקשת מחילה וסליחה על עוונות ופשעים, כי יום טוב הוא.

"ג' מידות ויהי רצון: לגבי אמירת "ג' מידות וכן "יהי רצון" שאומרים כשמוציאים את הספר תורה, כתב **בשערי אפרים** (שער י אות ה) לומר אותם בכל יום טוב, אך אם חל יום טוב בשבת, לא אומרים "ג' מידות ויהי רצון.

ולדעת **הגר"א** (מעשה רב אות קסד) לא אומרים אותו גם ביום טוב שחל בחול. ומבאר **הגר"ש דבילצקי זצ"ל** (ישורון מ עמוד תקיא) את שיטתו, שלא אומרים בציבור דברים שלא תיקנו אנשי כנסת הגדולה והראשונים לומר. אכן יש שמבארים טעם שיטת הגר"א, משום איסור בקשות ביום טוב ולא הקילו בזה יותר משבת.

למנוצח בנגינות: כתב **במשנ"ב** (סימן רצג ס"ק א) המנהג לזמר לפני תפילת ערבית במוצאי שבת 'למנוצח בנגינות' ועוד מזמורים, וכשיום טוב חל במוצאי שבת לא אומרים את המזמורים, וביאר **הפרי מגדים** (משבצות זהב ס"ק א) אפשר הטעם משום שלא אומרים תחינה בשבת ויום טוב, אך בכל שבת יכול לומר את התחינות אחרי שחשיכה לפני מעריב.

תפלה להצלחה בתורה בשבועות: כתב **בפלא יועץ** (ערך עצרת) עצרת הוא חג קדוש מאד אשר בו קדשנו השי"ת בתורתו ומצותיו ובחר בנו מכל העמים להיות לו לעם סגולה, ומה טוב דבר בעתו לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לכתרה של תורה ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

ונפק"מ בין שני הטעמים, ביום טוב שחל בשבת, שלפי הטעם הראשון שכבוד שבת חמור מכבוד יום טוב, אם יום טוב חל בשבת, אין לומר משום כבוד שבת. אבל לפי הטעם השני שיש היתר מיוחד משום ימי דין, מותר גם ביום טוב שחל בשבת.

ולכן המנהג בוולאז'ין לומר 'רבונו של עולם' גם ביום טוב שחל בשבת, ודלא כמגן אברהם. ודחה את הראיה שהביא המג"א לאסור משו"ת הגאונים, כי הם אסרו לומר 'רבונו של עולם' בתענית חלום בשבת רגילה שאינה יום טוב, אבל ביום טוב שחל בשבת יתכן שמותר.

הרי שהנצי"ב מסכים עם המגן אברהם שיום טוב קל משבת, ונחלק על המגן אברהם וסובר שמותר ביום טוב שחל בשבת כמנהג וולאז'ין.

ויש גם שיטה שלישית, שיטת **הגר"א** (שו"ת שארית יעקב כהנא סימן א) שלא לומר 'רבונו של עולם' בנשיאת כפים ביו"ט, כי לא אומרים תחינות ביו"ט, וכל שכן בשבת. ויש לציין, שהמנהג בהרבה בתי כנסיות בארץ ישראל, שגם ביום טוב אין אומרים תפילת רבונו של עולם, כיון שיש נשיאות כפים בכל יום, אבל בחו"ל שיש נשיאות כפים רק ביום טוב אומרים 'רבונו של עולם' על כל החלומות של התקופה האחרונה.

3. יום טוב היא מלזעק

אומרים: מבואר **במשנ"ב** (סימן רפח ס"ק כח) בשבת אסור לבקש רחמים ותחנונים לרפואת החולה, ואם מזכירו לרפואה, צריך לומר 'שבת היא מלזעוק'.

וכתב **במקור חיים** (לבעל החות יאיר מכון ירושלים תשד"מ, סימן רפז ד"ה ושבחו) שהמבקר את החולה ביום טוב יאמר 'שבת היא מלזעוק' (כמו שאומר בשבת כמבואר בשו"ע סימן רפז), כי גם יום טוב נקרא שבת, דכולהו איקרו שבת בשבתו.

אולם מנהג העולם לומר ביום טוב 'יום טוב הוא מלזעוק', וכפי שכתוב בסידור **בית יוסף על פי מקור חיים**

להתפלל על האילנות ביום טוב משום איסור בקשת צרכים ביום טוב. וכאשר שאלוהו האם מותר לבקש בקשות פרטיות ביום טוב, השיב הגר"ח ק, 'כדאי להזהר' (מועדי הגר"ח חלק ב רס).

י-ה א-ל וגו'אלי: כתב **בלקוטי מהרי"ח** (חלק ב מוסף יום א של פסח), וכך מובא **בלוח ארץ ישראל** (ביום טוב שחל בשבת), שאומרים ביום טוב 'קה קלי', אך ביום טוב שחל בשבת לא אומרים אותו. ולדעת **השער אפרים** (שער י אות מ) אומרים 'קה קלי' ביום טוב, אך אין אומרים ביום טוב שיש הזכרת נשמות, ולא ביום א' של פסח שמברכין בו טל, ובשמיני עצרת שמברכין בו גשם, ובשמחת תורה, ובשבת חול המועד.

ומסביר בספר **הלכות חג בחג** (חלק ב עמוד סט) שהטעם מדוע לא אומרים אותו בשבת, כי כבר אומרים 'קום פורקן', ולא רצו להטריח את הציבור יותר מיד.

יש מבארים, משום שהוא פתיחה לחזון קודם אמירת אשרי כמו שאומרים בפיוט **סְלָה אֶהְלֶךָ בְּאֶשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ**, וכיון שכבר יש תפילה קודם לזה (יקום פורקן בשבת, הזכרת נשמות שאומרים אב הרחמים) אין אומרים את הפתיחה.

וכתב **בשער המועדים** (פרק יא הערה סב) ששאל את הגר"ח **קניבסקי זצ"ל** אם מותר לבקש על תורה בשבועות, על פי המבואר ב**בשל"ה** (מסכת שבועות ד"ה חייב) בשם **תולעת יעקב** שהוא יום הדין על תורה. וענה שקשה להקל בזה, כי רק בראש השנה שמופרש בגמרא שהוא יום דין, בזה שמענו היתר ולא בחג השבועות. [יש להעיר, שהגר"ח קניבסקי לשיטתו (הובא בגיליון 452) שאסור לבקש בשבת על בקשות רוחניות, אבל לשיטת המתירים בקשות רוחניות בשבת, ברור שמותר לבקש בשבועות שיזכה לכתרה של תורה].

תפילה על הפירות בשבועות: לגבי המנהג להעמיד אילנות בבתי הכנסת ובבתים בחג השבועות, מבואר **במגן אברהם** (סימן תצד ס"ק ה) ו**בשו"ע הרב** (סעיף טו) הטעם כדי להזכיר שבעצרת נידונים על פירות האילן ויתפללו עליהם. ו**במשנה ברורה** (סימן תצד ס"ק י) העתיק את דברי המגן אברהם, והשמיט את המילים 'שיתפללו עליהם'.

ודייק הגר"ח **קניבסקי זצ"ל** (קונטרס זכור לאברהם אות תשעד עמוד תנח), מכך שהמשנ"ב לא הביא המשך דברי המגן אברהם 'שיתפללו עליהם', משמע שסובר שאין

סוכות לבד - אזהרה

סוכות לבד: עורך הגר"ר **מרדכי צבי ברנשטיין שליט"א** שסוכת לבדו כשירה רק אם יש רצועות בגובה הנכון והמתאים, הרבה מהרצועות המצויות אינם עומדות ברוח מצויה, וחובה שהכשר

הדופן יהיה עשוי מחומר עמיד: ברזל, קרש, או חוט ברזל, וכדומה.

יש מהמון העם שחושבים בטעות שהרצועות עשויות לקישוט, או לחיזוק הדפנות, ופורסים אותם לכל גובה הסוכה. ויש שמשם לא מבינים מה זה חסר בכלל. אלו שכן יודעים, ושמים לב

לצמצם בדיוק את השיעור, יש כמה דברים שדורשים תשומת לב:

- הרצועות זזות כל הזמן מעלה מטה בהעדך נקב להכנסתם, והפתרון לכך לעשות קידוח נקב במסגרת הברזל, ברווחים המתאימים.
- כשיש רוח מצויה שמזיזה את הדפנות עם הרצועות יחד באופן שפוסלו, צריך לסמוך דופן חזקה מעץ או ברזל בשיעור הנצרך, ולפחות חוטי ברזל עבים שאינם זזים ברוח מצויה, שגם כאשר הרוח תזיז את הבד של הדפנות החוט ברזל לא יזוז ממקומו.
- צריך לפרוט את החוטים באופן הנכון, שלא יהיו קרובים יותר מיד, ולא רחוקים יותר מיד, כדי לצאת גם את שיעור החזו"א וגם את שיעור הגר"ח נאה, כמבואר בפירוט במודעת 'אזהרה'.
- צריך שתחילה יעשה את הדפנות, ואח"כ יעשה את הגג כדי שלא יפסל הסיכון משום 'תעשה ולא מן העשוי'.

אזהרה

חשוב לזכור שישנן מנפיקות ככלליות וכלליות בייחודיות
הענין כפי שפירסם משרד החינוך

משרד החינוך

רשימת ליווי	ענפי הסוכה	החידוש המיוחד לליווי
<p>1. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 2. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 3. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 4. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 5. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 6. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 7. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 8. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 9. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 10. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות</p>	<p>1. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 2. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 3. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 4. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 5. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 6. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 7. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 8. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 9. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 10. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות</p>	<p>1. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 2. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 3. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 4. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 5. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 6. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 7. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 8. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 9. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות 10. תוכנית ליווי כללית לכל המנהלים והמנהלות</p>

נרות חשמל (בטריות) עם חוט להט

לזכיו הרבים: ניתן להשיג ערכת נרות שבת מחשמל, מוכנה לשימוש עם דף הוראות הלכתיות מגדולי הפוסקים, נרות אלו מהודרים לכתחילה לנמצאים במקומות שלא מאפשרים להדליק נרות. באישור **גדולי הפוסקים שליט"א ובפיקוח הג"ר יוסף שוב שליט"א** מרבני בית הוראה 'אהבת שלום', ניתן להשיג בטלפון מספר 054-854-7419 ובכמה חנויות מובחרות, מספר הטלפון של היצרן בבני ברק 03-5700-422.

4 מעלות בנרות המהודרים; 1. חוט להט שלרוב הפוסקים יוצא בו ומברך על הדלקתו. 2. נרות מיוחדות וניכרות עששויות לכבוד שבת. 3. אור הנרות חזק יותר מנרות שמן או שעווה. 4. הנרות לא מחוברות לזרם החשמל רק לבטריה לא נטענת, וכח הבעירה קיים בסוללה בשעת ההדלקה. ניתן לקבל במייל מערכת הילכתא מכתבים ומאמרים רבים בנושא, הסבר על ההידורים המיוחדים שיש בנרות אלו, וסיכום שיטות הפוסקים. יש מספר גמחים להשאלת הערכה לכל דצריך. כמו כן במספר בתי חולים בארץ ישראל שאינם מאפשרים להדליק נרות בחדרים רק במסדרון מרוחק מהחדר, יש גמ"ח של נרות חשמל אלו, שבמצב כזה ניתן לכתחילה לברך בהדלקתם.

יום כיפור שחל בשבת - תזכורות

מצות קידוש: לגבי מצות קידוש ביום כיפור שחל בשבת, העיר **הגר"ח זוננפלד זצ"ל** (זכרון יהודה חלק ב סימן רכג), **ובלוח לארץ ישראל** (בשנה שיום כיפור חל בשבת) שיוון בתפילת שמונה עשרה של ערבית לצאת ידי מצות זכור את יום השבת לזכרו (שמות פרק כ פסוק ח) על ידי הזכרת שבת בתפילה, וכמבואר **בהגהות רע"א** (סימן רעא, סימן תריח) שאם מכיון בשמונה עשרה יצא ידי חובת קידוש. והוסיף **באשי ישראל** (פרק מז סעיף כו, וראה שם בהערה אות סד מראי מקומות חשובים בנושא) שיוון כן לפני שאומר אתה בחרתנו.

ולמרות שבכל שבת רגילה, אין דרך העולם להתכוין לצאת ידי חובת המצוה הזו בתפילה, כי יקיימו אותה אחר כך בקידוש על היין והפת בברכה כדין, אולם ביום כיפור, שאין מקדש על הכוס, יוצא ידי חובתו בתפילה. וכתב **בתשובות והנהגות** (כרך ה סימן קצד אות ד) שמנהגו ביום הכיפורים שחל בשבת, להכריז סמוך למעריב, שראוי לחוש לשיטת **החתם סופר** שמדאורייתא חייבים בקידוש, ומצות צריכות כוונה, ולכן צריך לכוין באמירת 'מקדש השבת וישראל ויום הכיפורים' לצאת ידי חובת מצות קידוש של שבת. וציין למה שכתב **במועדים וזמנים** (חלק ג סימן רמב) ליישב את מנהג העולם שאין נזהרים בזה.

מאידך לדעת **הגר"ר צבי פסח פרנק זצ"ל** (שו"ת הר צבי חלק א סימן קנה, מקראי קודש ימים נוראים סימן נג), אפילו בלי כוונה מיוחדת יוצא ידי חובת קידוש בתפילתו.

אמירת ויכולו: לגבי אמירת 'ויכולו', מבואר **בשו"ע** (סימן רס"ח סעיף ז) שאומרים 'ויכולו' בליל שבת לפני ברכת מעין שבע, משום יום טוב שחל בשבת שאין אומרים 'ויכולו' בתפילת לחש.

ולדעת **הלבושי מרדכי** (מהדו"ג סימן כז), **והגר"ז אויערבאך זצ"ל** (מאור השבת חלק א פניני המאור מכתב ט, חלק ב מכתב כא אות ג, אשי ישראל פרק לב הערה עא, שולחן שלמה סימן רסח סעיף א), **והג"ר מאיר ברנדסדורפר זצ"ל בשם הר"ק בעל השומר אמונים זיע"א** (קנה בושם חלק ג סימן טז), אם עומד ב'אלוקי נצור' בשעה שאומרים 'ויכולו', וכבר אמר 'היו לרצון' לפני 'אלוקי נצור', רשאי להפסיק מתפילתו ולומר 'ויכולו' יחד עם הציבור. ולכאורה לפי דבריהם, הוא הדין ביום הכיפורים כשעומד באמצע וידוי לאחר יהיו לרצון הראשון. [לגבי הטעם של הגרש"א, שויכולו שייך לתפילה כיון שאומרים אותו בתפילה, יש להסתפק אם שייך ביה"כ שאין אומרים ויכולו בתפילה].

ולדעת **הגר"ג קרליץ זצ"ל** (עדות הג"ר חיים אריה הלוי הוכמן עורך ספרי חוט שני לרבני הילכתא) בשבת רגילה לא יפסיק באלוקי נצור לאמירת 'ויכולו', אך ביום כיפור שחל בשבת, חוששים שישכח לגמרי, כי אין זמן מסוים להשלים, ומותר להפסיק ולומר עם הציבור באמצע אלוקי נצור, והוא הדין באמצע אמירת הוידוי בתנאי שאמר יהיו לרצון הראשון, ורשאי לומר כעת את היהיו לרצון.

משיב כהלכה

**הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 453 בסך 100 שקל מזומן
הבה"ח יהודה קצבורג הי"ו
ישיבת תושיה תפרח**

**שאלה: האם יש חיוב גמור של תפילה בציבור,
או שהוא רק תוספת מעלה חשובה?**

כמה מאמץ צריך להשקיע, ואיזה מרחק צריך ללכת
בכדי לזכות להתפלל במנין,
והאם חייב להוציא כסף לכך?

מקורות: גמ' (ברכות דף
ז דף ח. דף מז: חגיגה דף ט:),
רמב"ם (תפילה פרק ח הלכה
א), **מהרי"ל** (הלכות עירובי
חצירות), **טור שו"ע ומשנ"ב**,
(סימן צ סעיף ט, סעיף טז),
בנין שלמה (חלק ב סימן כה),
אגרות משה (או"ח חלק ב סימן כז, חלק ג סימן ז, חלק ד סימן
טח), **מנחת יצחק** (חלק ז סימן ו), **התפילה בציבור** (פרק ד).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל השולח
תשובה נכונה, בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד),
יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי
החלטתם הבלעדית. התשובות המובחרות יושלבו במידת
האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שעות 4
- עמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשוט'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

**המדור הוקדש לעילוי נשמת הגאון החסיד
ר' מאיר דוד ב"ר ישראל הירשמן זצ"ל
נלב"ע כ"ח אלול תשמ"ט ת.נ.צ.ב.ה.**

דינים העולים

א. **איסור בקשת צרכים:** איסור בקשת צרכים נאמר על
שבת ויום טוב בשווה, והותר רק במקום סכנה. בדברים
מסוימים הקילו בבקשת צרכים ביום טוב.

ב. **נשיאות כפים:** בברכת כהנים של יום טוב אומרים
תפילת רבנו של עולם, ואם חל בשבת נחלקו המנהגים
למגן אברהם והמשנ"ב אין אומרים, למנהג וולאז'ין
אומרים, למנהג הגר"א וכן המנהג בהרבה בתי כנסיות
בארץ ישראל גם ביום טוב אין אומרים.

ג. **מי שבידו לחולה:** בשבת אומרים 'שבת היא מלזעוק'.
ביום טוב לרוב הפוסקים אומרים 'יום טוב היא
מלזעוק', לדעת האדר"ת אין אומרים 'יום טוב היא
מלזעוק' כי יום טוב קל משבת. למקור חיים המבקר
את החולה ביום טוב אומר כמו בשבת 'שבת היא
מלזעוק' כי גם יום טוב נקרא שבת.

ד. **חג השבועות:** זמן מתן תורתנו הוא זמן מסוגל לבקש
שיזכו הוא ובניו לכתרה של תורה, ויש שהורו שקשה
להקל כזה משום איסור בקשות פרטיות ביום טוב.
לגבי תפילה על הפירות בשבועות, במגן אברהם כתוב
שמבקשים, במשנ"ב מדויק שאין מבקשים.

ה. **בקשות ותחנות:** ביהי רצון אחרי אמירת תהילים
ידלו על בקשת מחילה וסליחה. כשמוציאים את
הספר תורה ביום טוב, אומרים י"ג מידות ותפילת רבנו
של עולם, בשבת אין אומרים. ולגר"א לא אומרים גם
ביום טוב.

ו. **קודם מוסף:** ביום טוב אומרים קודם מוסף 'קה קלי
וגואלי', אבל ביום טוב שחל בשבת לא אומרים.

נושא הגיליון הבא:

'חובת תפילה בציבור'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הודעת מערכת:

הגיליון הבא (מספר 455) יופיע אי"ה ביום ג' פרשת לך לך ד' חשוון תשפ"ה
בברכת 'גמר חתימה טובה'

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשוט
שיעורים יומי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות,
עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...